

कौतूहलमौत्सुक्यम् तंसंशयम् नकेवलं त्वं महायोगी किंतु पुराणेष्वपि ज्ञातृत्वेन संमतः ॥ ५ ॥ प्रश्नमभिनंदति हेमहर्षे अयं प्रश्नः तत्र हेतुः नारायणेति यत्र प्रश्नविषये ॥ ६ ॥ तत्र मार्कण्डेयस्तपसा भगवंतं माराध्य मायाप्रदर्शनं वब्रूत ततश्च तेनैव भगवन्मायया सप्तकल्पादृष्टानान्यैरित्युत्तरं वक्तुमादित आरभ्य तस्य चरितमाह प्राप्तइत्यादिना मार्कण्डेयो मृत्युं जिग्येइति पंचमश्लोकेनान्वयः मध्यमग्रंथेन तस्य धर्मः कथ्यते प्राप्तो द्विजातिसंस्कारः उप

एष तः संशयो भूयान्सूत कौतूहलं यतः ॥ तं नश्छिंधि महायोगि पुराणेष्वपि संमतः ॥ ५ ॥ सूत उवाच प्रश्नस्त्वयामहर्षे यं कृतो लोकश्च मापहः ॥ नारायणकथायत्र गीताकलिमलापहा ॥ ६ ॥ प्राप्तद्विजातिसंस्कारो मार्कण्डेयः पितुः क्रमात् ॥ छंदांस्यधीत्यधर्मेण तपः स्वाध्यायसंयुतः ॥ ७ ॥ बृहद्व्रतधरः शांतो जटिलो वल्कलांबरः ॥ विश्रक्तमंडलुं दंडमुपवीतं समेखलम् ॥ ८ ॥ कृष्णाजिनं साक्षसूत्रं कुशांश्च नियमद्वये ॥ अग्न्यर्कगुरुविप्रात्मस्वर्चयन्संध्योर्हरिम् ॥ ९ ॥ सायं प्रातः सगुरवे भैक्ष्यमाहृत्य वाग्यतः ॥ बुभुजे गुर्वनुज्ञातः सकृन्नोचेदुपोषितः ॥ १० ॥ एवं तपः स्वाध्यायपरो वर्षाणामयुतायुतम् ॥ आराधयन् दृष्टीकेशं जिग्ये मृत्युं सुदुर्जयम् ॥ ११ ॥ ब्रह्माभृगुर्भवो दक्षो ब्रह्मपुत्राश्च ये परे ॥ नृदेवपितृभूतानि तेनासन्नतिविस्मिताः ॥ १२ ॥ इत्थं बृहद्व्रतधरस्तपः स्वाध्यायसंयमैः ॥ दध्यावधोऽक्षजं योगीध्वस्तक्लेशांतरात्मना ॥ १३ ॥ तस्यैवं युंजतश्चित्तं महायोगेन योगिनः ॥ व्यतीयाय महान्कालो मन्वंतरषडात्मकः ॥ १४ ॥ एतत्पुरुंदरो ज्ञात्वा सप्तमेऽस्मिन्किलांतरे ॥ तपो विशंकितो ब्रह्मन्नारेभे तद्विघातनम् ॥ १५ ॥ गंधर्वाप्सरसः कामं वसंतमलयानिलौ ॥ मुनये प्रेषयामासरजस्तोकमदौ तदा ॥ १६ ॥ ते वै तदा श्रमं जग्मुर्हिमाद्रेः पार्श्वे उत्तरे ॥ पुष्पभद्रानदीयत्र चित्राख्या च शिलाविभो ॥ १७ ॥

नयनारख्यो येन सः पितुः सकाशाद्बर्माधानादिक्रमात् छंदांसि वेदान् ॥ ७ ॥ बृहद्व्रतधरः नैष्ठिकः ब्रह्मचारी सन् ॥ ८ ॥ नियमद्वये धर्मवृद्धये अग्न्यादिषु पंचसु हरि मर्चयन् ॥ ९ ॥ भैक्ष्यं गुर्वर्थमाहृत्य तेनानुज्ञातश्चेत्तर्हि बुभुजे नोचेत्सकृत्कदापि उपोषितो भवति ॥ १० ॥ ११ ॥ तेन मृत्युं जयेन ॥ १२ ॥ ध्वस्ताः क्लेशारागादयो यस्य तेनांतरात्मना प्रत्याहृतमनसा ॥ १३ ॥ १४ ॥ तस्य तपो निष्ठा मिति हासेन वर्णयति एतदित्यादिना अस्मिन् सप्तमे मन्वन्तरे तपसामत्पदं ग्रहीष्यतीति विशंकितः ॥ १५ ॥ मुनये भुनिर्भ्रंशयितुं रजसस्तोकमिति प्रियमपत्यं लोभः मदश्च तौ ॥ १६ ॥ १७ ॥